

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Praeceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

**Henricus, de Sancto Ignatio
Leodii, 1709**

Caput LV. Simoniæ natura explicatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](#)

ab utroque, id est à Prælato proprio, & Prælato percussi absolvendus sit, cap. cum illorum eod. si autem percussus sit Clericus secularis, percutiens mediocriter absolvendus est à Papa, percutiens leviter à solo Episcopo, non à Prælato proprio, cap. religioso eod. tit. in 6.

448 Percussio levis talis dicitur respectivè ad enormem. Absolutè enim semper esse debet gravis, mortaleque peccatum, ad incurram excommunicationem. De ea in extravaganti, quam refert Navarrus c. 27. n. 91. sic habetur: *Percussio levis est pugni, palma, manus, pedis, digiti, lapis, aui baculi, que nullam maculam, neque flagellationem carnis relinquit, neque membrana absindit, sine dentium effractione, sine avulsione multorum capillorum, sine effusione multis sanguinis. Nolumus tamen discere, quod hujusmodi levis percussio, ut pugno, vel unguibus, fiat airox ab multis sanguinis effusionem.* Ad judicandum tamen que leso sit levis, mediocris, & enormis, volumus diligenter perpendi, non solum factum, sed etiam qualitatem ejus, & modum percutiendi, & ledendi, cum omnibus suis circumstantiis, loci, persone, & aliis. Personæ, si est Magister, fundex, Pralatus, Pater, Patronus, aut dignitas percutiendi injistè à subiecto, vel alio se veliori: quia ex hoc interdum censentur graves injuria, que per se sunt leves, aut mediocres. Et quia conditio negotii non patitur integrum determinationem hujus rei, relinquantus uno arbitrio, ut declares, que sit levis, aut enormis injuria: admonentes ut potius in dubio declares esse percussionem gravem, & ab ea non posse absolvere, quam declarando levem esse, praebas occasionem ledendi statum Ecclesiasticum.

449 Porro levis absolvitur ab Episcopo, in quibuscumque casibus, cap. pervenit de sent. excom. Quoad Regulares, nostra Constitutiones p. 4. c. 10. n. 3. dicunt posse quidem in foro fori absolviri à Provinciali; quoad forum vero interiori; à Sede Apostolica petendam absolutionem. Sed hoc, salvo meliori intelligentium videtur, seclusis privilegiis, si ve stando in jure communii. Spectatis namque privilegiis Regularium Mendicantium, Prælatis eorum concessa est eadem absolucioni potestas, qua Episcopis convenit in suis. Sed hac de re plura alibi.

C A P U T L V.

Simonia natura explicatur.

450 *S*imoniam S. Thomas q. 100. a. 1. definit, quod sit studiosa voluntas emendi aut vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum. Sed in ea definitione nomine emptionis & venditionis intelligitur omnis contractus non gratuitus, prout ibidem dicit ad 5. sive omnis datio & receptio rei non gratuita temporalis pro spirituali, vel quasi spirituali. Unde quia plerique Noviores abusus sunt Angelicâ illâ definitione; ad precludendos abusus ipsorum, simonia definiri potest, studiosa voluntas dandi vel recipiendi temporale pro spir-

Tom. II.

tuali non gratuitò, sed quasi ex debito sive iustitia, sive antidorali titulo, sive debitum sive deducatur in pacatum, sive absque pacto si principiaver intentum.

Neque enim audiendi sunt Valentia to. 3. 451 disp. 6. q. 17. & Tannerus to. 3. disp. 5. q. 8. dub. 3. n. 64. aientes non esse simoniam, nisi quando temporale pro spirituali datur vel accipitur ut pretium, id est tamquam æquale pro æquali, non dumtaxat ut motivum, licet principale. Nec idem Tannerus n. 76. cum aliis Junioribus dicens, non esse simoniam, pacto expresso se obligare ad temporale pro spirituali dandum ex gratitudine, non ex iustitia. Itas namque, & alias ejusmodi sophisticas argutias excludit simplicitas verborum Christi: *Gratis accepisti, gratis date;* quam accurate & ad litteram in præci necesse est sequi; nec in iis, que technas sophisticas non admittunt, nisi sophisticā calliditate, nec ales periculosam jaceri, inquit Gennadius Patriarcha Constantinopolitanus cum Synodo sua. Quia (uti post ipsum fapiēter advertit Natalis Alexander Theol. Moral. ro. 6. l. 2. c. 7. a. 1.) distinctiuncularum hujusmodi vanitas ex eo pater, quod his admissis simoniacabes vix aliud esset nisi idæa platonica, quæ non reperitur in rebus, quandoquidem per eam facilè excusare se possent vel ipsi Simoniacorum Patriarchæ, Balaam, Giezi, Simon Magus. Parum enim curabant, quo titulo, vel modo temporale munus acciperent, dummodo acciperent. Enimvero difficile ostendi potest Giezi alio quæm gratuitæ compensatiois titulo munus à Naaman accepisse, nec Eliæus ipsum increpavit quod pecuniam ut pretium miraculosa curationis accepisset; sed, accepisti (inquit) argenteum, & accepisti vespes... sed & lepra Naaman adharet ibi. 4. Reg. 5. Simonemque Petrus increpavit, quod donum Dei pecuniæ existimavit possideri: quod verum est, sive pecunia ut pretio possideatur, sive ut motivo, vel antidorali titulo possideatur.

Illa ergo Noviorum opinio divinæ Scripturæ repugnat simplicitati, sicut & generalitati sententiarum, quibus Concilia, Pontifices, Patres simoniam proscribunt. Ita enim generales sunt, ut nullâ earum illa excipiatur species, quâ pecunia datur ut motivum, vel ut antidorale, non ut pretium. Imò vanas illas subtilitates satis excludunt. Primo, dum generaliter dicunt, fas non esse dignitates Ecclesiasticæ per pecuniam obtinere, idque faciem tem de jici jubet canon 30. Apostolorum. Secundo, dum rursus generaliter & indistinctè vetant, ne quodlibet præmium offeratur ad Ecclesiæ dignitate consequendam: *Signis pro percipienda dignitate quodlibet præmium deculus fuerit obtulisse, ex eodem tempore anathematis se cognoverit opprobrio condemnatum:* verba sunt Concilii Toletani VIII. Tertiò, dum statunt, in conferendis Ecclesiæ munis terrena utilitatis rationem nullo modo irreper-

k 2

re debere : *In nulla ordinatione* (inquit Gregorius Magnus l. 4. epist. 8.) *Fraternitati vestra commoda quolibet modo surrepat, ne laqueis simoniace... heres illaqueatur.* *Siquis Episcoporum* (ait Concilium Tholosanum anni 1056. can. I.) *accepta QUOCUMQUE MODO PECUNIA, ordinaverit Episcopum, Abbatem, Presbyterum, Diaconum, aut quemcumque alium, qui numerarur inter Clericos, ipse gradus sui subjaceat periculo, & qui sic ordinatur, nullum habeat fructum ex hujusmodi mercimonia, sed si alienus ejus dignitatis, & ordinis, quem per pecunias acquisivit.*

453 Dicendum itaque 1°. simoniam proprie di-
ctam plerumque committi absque pacto dan-
di vel recipiendi temporale pro spirituali.
Constat 1°. ex cap. tua nos de simonia, ibi:
Simonia committitur, quando aliquis offert bona sua aliqui Ecclesia, ut in Canonicum admittatur, etiamsi sine pacto, vel conditione qualibet offerat, si is qui talem donationem facit, ea intentione ducatur, ut per temporalia bona, qua offert, spiritualia valeat accepisti.

454 2°. ex S. Petro Damiano opusc. 31. c. 5.
Sunt nonnulli, qui vel antequam Consecrationis exhibeant ministerium, vel ante decissum causa negotiorum, nullum pacti sunt commodum: postmodum vero tamquam a debitoribus exigunt,
& extorquentia remuneracionibus vehementer insistunt: hi se Giezi non dubient crimen incurere, qui, postquam Naaman curatus est, jamque revertens, de ioco sancti Spiritus ausus est pecuniā postulare. Et sicut ille non aliud quam lepra plague percussus est, que homines removebat a casulis; sic iste non levi, sed illius labore perfunditur criminis, quod ab Ecclesia separar Sacramentis.

455 3°. ex Petro Cantore in verbo abbrevia-
to c. 56. id probante ex sententia Christi Matth.
10. ubi Christus ait: *Gratis accepisti, gratis date; hoc namque verbo* (inquit) *excluditur omnis expectatio munera, vel obsequi, sive intervenientia pactio, sive non; Deus enim in corde videt.*

456 4°. Christus ibi præcipit rerum spiritua-
lium dispensatoribus ut, sicut Isaías dicit c. 33.
excutiant manus suas ab omni munere. Quia scilicet munera excutane oculos sapientium. Deuteron. 16. Unde & Balaam, post acceptum munus à Rege Moab, irruente in le Spiritu Dei, assumptā parabolā ait: *Dixit Balaam filius Beor, dixit homo cuius obturatus est oculus.* Numer. 24. Ne ergo obturentur oculi spiritualia ministrantia, & sic ea vel indignis, vel minus dignis dispensent, jussi sunt ea gratis conferre, manuque suas excutere ab omni munere, sive à lingua, sive ab obsequio, sive à manu. *Tria namque dicuntur munera genera* (ait Petrus Damianus l. 2. epist. I.) *Iciliacet munus à manu, munus ab obsequio, munus à lingua.* *Munus à manu, pecunia: Munus ab obsequio, obedientia subjectionis: Munus à lingua, favor est adulatioonis.*

457 5°. nullum pactum, nec contractus emp-

tionis & venditionis, intervenit in facto Giezi; ab omnibus tamen habetur, non solum simoniacus, verū & unus ex simoniacorum Patriarchis. Nec Naaman 4. Regum f. legitur ipsi pecuniam obtulisse per modum pretii, sed gratuitæ recompensationis; nec Giezi legitur aliter eam exegisse, nec ab Eliseo reprehensus, quod pecuniam accepisset ut pretium, sed simpliciter, accepisti argentum, accepisti vestes.

6°. Adrianus quodlib. 9. q. 2. ex Arma-
chano l. 10. c. 19. similiter advertit, quod in
facto Simonis Magi nullum pactum fuit; pecu-
niam obtulit, potestatem sibi dari petuit; 458
ideo cum codem concludit, etiam cum sine pa-
cto sit, à simonia liberum non haberi. Enim
vero Petrus Act. 8. Simonem velut simonia-
cum increpavit, quod existimat donum Dei
pecunia possideri. Quod verificatur, sive pecu-
nia possideatur tamquam pretio, sive tam-
quam principali ad dandum motivo.

7°. Can. Salvator l. q. 3. Urbanus Papa 459
dicit: *Qui res ecclesiasticas, non ad hoc ad
quod instituta sunt, sed ad propria lucra, mu-
nere lingue, vel inaequiti obsequi, vel pecunia
largitus est, vel adipiscitur, simoniacus est;* cum
principalis intentio Simonis fuerit sola pecunia
avaritia.

8°. Ecclesia ex dictis n. 450. semper pro 460
simoniaciis habuit eos, qui pecunia compa-
rant ecclesiastica beneficia, vel ministeria,
absque distinctione pecunia tamquam pretii,
vel tamquam motivi, &c.

9°. ad usuram non requiritur pactum dan-
di vel recipiendi aliquid ultra fortem, ut con-
stat ex dictis de usura: igitur ad simoniam
similariter non requiritur pactum dandi vel ac-
cipiendi temporale pro spirituali. Siquidem,
ut Sotus ait l. 9. q. 7. a. 3. conclū. 1. prope-
modum quod usura est in temporalibus, id in
spiritualibus est simonia. Et quidquid exhibuum
pro re mutuata in rebus temporalibus usuram
constituit, si exhibeat pro re spirituali collata
vel conferenda, simoniam constituit, ait Sum-
ma Corona p. 3. tr. de Simon. n. II.

10°. vix est Christianus adeo depravata
mentis, ut credat, & velit rem spiritualem
temporali adæquare, tamquam justo illius pre-
tio; alias simonia vix unquam sine haeresi re-
periretur) cùm tamen simoniacos. S. Thomas
negat propriè & per se esse haeticos) sed semper,
vel upplurimum, qui pecunia beneficia
comparant, hoc solum intendunt, pecunia
Collatorum animos provocare ad sibi con-
ferendum beneficium ecclesiasticum, ca-
ventique pecuniam offere ut pretium, em-
ptionisque & venditionis nomine uti; specio-
fioribus utuntur nominibus, nec tamen excu-
santur. Quia, ut Innocentius III. ad Episco-
pum Cantuariensem scribit, *in tantum peccatis
exigebitis, corda quorundam simoniaca
pravitas depravavit, ut in exterminum Canonica
sanctionis, & elusionem quendammodo diveni-
judicii, lucris temporalibus inhantes... simo-*

niam sub honesto nomine pallient, quasi, mutato nomine, cuius transferatur & pena. Verum nec Deus (secundum Apostolum) irrideatur, nec tales Simoni's factores, esti temporalem in praesenti forsan eludent, in futuro penam effugient sempernam: cum nec honestas nominis, criminis malitiam pallibit, nec vox poterit abolere reatum.

- 463 Propterea Facultas Lovaniensis anno 1657. ad instantiam Episcopi Gandavensis, hanc reprobavit propositionem: *Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando tempore non datur tamquam pretium, sed damtaxat tamquam motuum conferendi vel efficieendi spirituale; vel etiam quando tempore sit solum compensatio grauita pro spirituale, aut econtra. Imo etiam si finis ipsius res spiritialis, sic ut illud pluris affectetur quam res spirituale. Quan etiam propositionem Episcopus Namuricensis anno 1659. cum sua Synodo, sicut & alias sexdecim reprobavit, tamquam novas, periculosas, & salutis animarum detructivas. Eamdem plures etiam Episcopi Galliarum improbarunt. Archiepiscopus Senonensis in censura anni 1658. Hec (inquit) doctrina, que simonia contra ius divinum crimine eos omnes liberat, qui pecuniam propter sacerdotia vel dederunt, vel acceperunt, modo pecunia motivi locum habeat, non pretiu, tota falsa, nefaria, impia est; barefam simoniacam, toties a sacris Concilii & Pontificibus damnatam, subdolè renovans, & adimplendam lupis Ecclesiam, & corrumptam eum in ipso fonte, hoc est Sacerdotum ordine, sanctitatem inventa. Episcopus quoque Cadurcensis eodem anno: *Hec doctrina falsa est, erronea, scandalosa, perniciosa, sacris Canonibus contraria, atque ad simoniam quamcumque adiutum apertus. Iisdem penè verbis eam confixerunt Vicarii Generales Ecclesiae Parisiensis, addentes eam ab Innocentio III. damnatam fuisse in Concilio Lateran. cap. 63.**
- 464 Postremo Facultas Theologica Parisiensis eodem anno: *Hec (inquit) proposition, quæ Author Apologia Casuistarum pretendit, eum qui mente fixum teneret propositionem actuale, vel habituale, nunquam rem spiritualem adquandum cum re temporali, neque credendi hanc esse posse pretium illius, non commissuram simoniam juris divini, conferendo rem spiritualem in recognitionem rei temporalis: est falsa, temeraria, perniciosa, scandalosa, adiutum apertus ad simoniam quamcumque contra ius divinum.*
- 465 Dicendum 2°. accipere temporale pro spirituali, tamquam finem vel motivum principale dari spirituale, vera est simonia juris divini & humani. Ita Gerfon in tract. de simonia. Et que communis sententia veterum Theologorum & Canonistarum, teste Suarez l. 4. de simonia c. 3. Ita enim (inquit) tenet Glossa, Hostiensis, Panormitanus, Nauvillus, S. Thomas, Cajetanus, Major, Durandus, Alstedorensis, Adrianus, Corduba, &c.
- 466 *Enimvero S. Thomas in 4. dist. 25. q. 3.*
- a. 3. docet, quod si Iudeus Ecclesiasticus sententiam tulerit ex motivo accipiendi aliquid temporale, apud Deum, qui cor videt, simonia est, & in parvis, & in magnis rebus, & animus Iudicis ex eis fleatur. Item quod ille qui dat aliquid spirituale pro favore vel laude acquienda, non est dubium quin simoniā committeret. Et ideo quando preces sunt pro indigno, si nihil aliud movere nisi favor, manifeste simonia committitur, si propter hoc beneficium Ecclesiasticum detur. Si autem pro digno sunt, quantum ad judicium hominum probabile est quod dans magis moveatur intuitu dignitatis personæ, quam favore precum, vel timore rogantis, & ideo non reputatur simonia. Si tamen principaliter moveantur favore precum, vel timore rogantis, quantum ad judicium divinum simoniā committit, & rogatus, & rogans. Similiter 2. 2. q. 100. a. 2. ad 5. ait esse simoniā, si Episcopus der alicui beneficium ob temporalis obsequia, sibi vel consanguineis suis exhibita. Et ad 2. Si aliquis dat beneficium Ecclesiasticum alicui hoc pacto, vel intentione, ut exinde suis consanguineis proindeat, est manifesta simonia. Et ad 3. Manus à lingua dicitur vel ipsa lans pertinens ad favorem humanum, qui sub pretio cauit, vel etiam preces ex quibus acquiritur favor humanus, vel contrarium evitatur. Et ideo si aliquis principaliter ad hoc intendit, simoniā committit. Videtur autem ad hoc principaliter intendere, qui preces pro indigno porrectar excludit: unde ipsum factum est simoniacum. Si autem preces pro digno porrigantur, ipsum factum non est simoniacum: quia sibi debita causa, ex qua illi, pro quo preces porriguntur, spirituale aliquid confertur. Tamen potest esse simonia in intentione, si non intendatur ad dignitatem personæ, sed ad favorem humanum. Si vero aliquis pro se roget, ut obtineat curam animarum, ex ipsa presumptione redditur indignus: & sic preces sunt pro indigno. Liceat tamen potest aliquis, si sit indigens, pro se beneficium Ecclesiasticum petere sine cura animarum.
- Dices tamen 1°. S. Thomas citata q. 100. 467 a. 5. ad 2. in 4. dist. 25. q. 3. a. 3. ad 7. & quodlib. 5. a. 23. dicit quod simonia circa emptionem & venditionem consistit. Et ideo si Prelatus intendit obligare eum, cui dat beneficium Ecclesiasticum, ad aliquam recompensationem, faciendam sibi, vel suis consanguineis, intentio simonaca est. Si vero non intendit eum obligare, sed intendit quod ille sibi, vel suis, sponte temporaliter recompenset, est quidem prava intentio & carnalis, sed non simonaca. Respondeo S. Thomam ibi nomine venditionis & emptionis intelligere omnem dationem & receptionem non gratuitam; liquidem q. illa 3. a. 3. explesè dicit, quod quicunque pro aliquo temporali commodo dat aliquid spirituale, vel annexum, simoniā committit. Unde cum

k 3

C A P U T L V I .

Simonia malitia explicatur.

Simoniam ex genere suo esse malam S. Tho⁴⁷⁰ q. 100. a. 1. & in 4. dist. 25. q. 2. a. 2. probat ex triplici capite. 1°. quia res spirituialis non potest aliquo terreno preio compensari, ut de sapientia dicitur Prov. 3. Prei⁴⁷¹or est curæ opibus, & omnia que desiderantur, hinc non valent comparari. Unde etiam Petrus in ipsa sui radice simoniacam pravitatem condemnans dixit: *Pecunia tua recum sit in perditionem; quosdam donum Dei existimasti pecuniam possidere.*

2°. *ta non potest esse debita venditionis materia, enijs tenditor non est dominus.* Prelatus autem Ecclesie non est dominus spiritualium rerum, sed dispensator, juxta ibid. 1. Cor. 4. Sic nos existimet homo, ut Ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei.

3°. *qui venditio, id est datio non gratuita, repugnat spiritualium origini, qua est gratuita voluntas Dei.* Unde & Dominus dicit Matth. 10. *Gratis accepisti, gratis date.* Et ideo aliquis spiritualia non gratis donans, sed pro re temporali, irreverentiam exhibet Deo, & rebus divinis, propter quod peccat peccato irreligiositatis, injuriarumque gratia facit, qui eam gratis non dat: *quia gratia ex hoc nomen accepit, quod gratis datur.*

Ex secundo capite, de quo num 471. p. 473 titut malitia simoniae, consistentis in permutatione unius rei spiritualis absque legitima auctoritate facta cum alia re spirituali: tametsi enim sic permittans, non appetiet rem spirituali preio temporalis; eam tamen perinde tractat, ac si foret ejus dominus, de ea disponendo contuta voluntatem Domini, scilicet Dei.

C A P U T L V I I .

Simonia multiplex divisio.

Simonia dividitur 1°. in mentalem, con⁴⁷⁴ventionalem, & realem. *Mentalis* est qua solo animi consensu perficitur, absque exteriori pacto, vel manifestatione intentionis simoniacæ. *Conventionalis* est qua fit cum exteriori conventione, seu pacto explicito, vel implicito, sed conventio illa nondum est executioni mandata, saltem ex utraque parte: vel quia pecunia v. g. nondum est data: vel quia beneficium nondum collatum. *Realis* est illa, in qua tria hæc actu concurrunt, pactio, seu conventio mutua, rei temporalis traditio (vel saltem partis illius) & receptio rei sacre.

Ad conventionalem pertinet *simonia confidenzia*, in eo consistens, quod beneficium conferens, vel resignans, Collatarium, vel resigntarium obliget, ut illud sibi, vel alteri (v. g. suo nepoti) suo tempore postea resignet, vel fructus aut pensionem sibi vel alteri praestet. Inde enim confidentialis dicitur, quod conferens vel resignans isti fidat conventioni, & in vim illius beneficium ipsum, vel fructus

468 Dices 2°. qui dat pauperibus eleemosynam, ut orationis ipsorum suffragia impetreret, juxta S. Doctorem q. 100. a. 3. ad 3. non est simoniacus, si non intendat suffragia illa emere, sed animos pauperum dumtaxat ad ea per gratuitum beneficium provocare: quamvis eleemosynam alias datus non esset. Similiter ergo qui aliquid temporale dat Collatori beneficii, ut spirituale beneficium ab ipso impetreret, si non intendat illud emere, sed per gratuitum donum Collatoris animum dumtaxat provocare, non est simoniacus.

Respondeo negando consequentiam: quia dantes eleemosynam pauperibus, ut orationum suffragia ab ipsis impetrant, in nullo derogant orationum istarum excellentiae, nec ordini divinae providentiae: quia illas non exigunt nisi titulo eleemosyna spiritualis, gratiæ & ex charitate præstandæ pro spiritualibus necessitatibus suis, secundum ordinem divinæ providentiae, qua vult divites spiritualibus precum eleemosynis juvari à pauperibus quos corporalibus eleemosynis juvent. Qui verò pecunias Collatorum animos provocant ad beneficium Ecclesiasticum sibi conferendum, derogant excellentiae beneficii spiritualis, illud contra divinæ providentia ordinem faciendo servire suis vel alienis cupiditatibus, tractandoque velut comparabile rebus temporalibus.

469 Dices 3°. temporale pro spirituali acceptum, vel datum, per modum gratitudinis, non continet simoniā, juxta caput 30. de simonia, ubi Innocentius III. dicit: *Ilna grantianer recipi poterit, quod fuerit sine taxatione pretii gratis oblatum.* Ergo solum datum vel acceptum per modum pretii simoniā continet.

Respondeo negando consequentiam: tametsi enim datum vel acceptum receptione omnino gratitatem non sit simoniācum: securus datum vel acceptum datione & receptione onerosa, sive non omnino gratitatem, quam Innocentius III. intelligit per dationem vel receptionem cum pretii taxatione; pretii nomen latè accipiendo. Idem namque Pontifex ibidem cap. 34. disertè ait, quod *quis absque pacto vel conditione bona sua offert Ecclesia, rogans humiliter in Canonicum admitti, si eam intentione ducatur, ut per temporalia bona que offert, spiritualia valeat adipisci, simonia est.*